

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA/P/KW/1307/18

Lynne Neagle AC
Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA
SeneddPPIA@Cynulliad.Cymru

11 Ebrill 2018

Annwyl Lynne

Diolch am eich llythyr ar 14 Mawrth, ar ran y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg, ynghylch rhoi cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen ar waith.

Rwy'n croesawu fawr y diddordeb sydd gan y Pwyllgor yn addysg y Cyfnod Sylfaen a sut y mae'r addysg honno'n cael ei darparu. Yng Nghymru, gallwn fod yn hynod falch o'r Cyfnod Sylfaen a'r dull o addysgu a dysgu sydd wedi'i gyflwyno yn ei sgil. Mae ymarferwyr wedi dweud ei fod yn gryfder sylweddol wrth edrych ar arferion addysgol presennol. Wrth gwrs, rwy'n cydnabod rhai o'r safbwyntiau a fynegodd Estyn yn ei dystiolaeth i'r Pwyllgor, a chefais drafodaeth fanwl â'r Prif Arolygydd ynghylch darpariaeth addysg y blynyddoedd cynnar ym mis Chwefror.

Mae'n beth da fod trafodaethau'r Pwyllgor wedi canolbwyntio ar feysydd lle gwyddom fod modd gwella pethau ymhellach – ac rydym yn gweithio'n galed i roi sylw i'r meysydd hyn. Ond mae'n galonogol fod Estyn, yn ei adroddiad blynyddol, wedi rhoi sylw cyffredinol i welliannau cadarnhaol sydd wedi deillio o'r dull addysgeg sy'n hanfodol er mwyn i'r Cyfnod Sylfaen lwyddo.

Fel y cydnabuwyd yn nhrefodaethau'r Pwyllgor ag Estyn ar 14 Mawrth, rydym yng nghanol proses ddiwygio fawr iawn yn y byd addysg. Yn y cyd-destun hwnnw, mae'n bwysig nad ydym yn edrych ar weithredu'r Cyfnod Sylfaen ar wahân i'r newidiadau ehangach yn y cwricwlwm a'r trefniadau asesu. Yn ei adolygiad o'r cwricwlwm a'r trefniadau asesu, pwysleisiodd yr Athro Graham Donaldson pa mor effeithiol oedd y Cyfnod Sylfaen, ac rwyf wedi dweud eisoes ei fod yn un o brif gryfderau ein system addysg.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae'r pwyslais y mae'r Cyfnod Sylfaen yn ei roi ar addysg gynnar drwy gyflwyno addysgeg sy'n addas i'r oedran wedi bod yn amhrisiadwy. Byddwn yn sicrhau nad yw hynny'n cael ei golli wrth ddiwygio'r system addysg, drwy ofalu bod continwwm o ddarpariaeth addysg ar gael rhwng 3 ac 16 oed a'r continwwm hwnnw'n rhoi sylw i anghenion ein dysgwyr ieuengaf un.

Mae *Cenhadaeth ein cenedl* yn trafod sut y dylai dysgwyr elwa o'u profiadau addysgol – profiadau a ddylai eu helpu i ddod yn oedolion ifanc – ac mae'n rhestru'r nodweddion sy'n bwysig yn ein barn ni er mwyn cyflawni hynny. Er mwyn llwyddo gyda'r dull uchelgeisiol hwn, mae'n rhaid sicrhau bod y gefnogaeth iawn ar gael o'r adeg pan fydd plant yn dechrau ar eu haddysg, er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu hannog i ddod yn ddysgwyr gydol oes. Byddwn yn gweithio'n galed i sicrhau bod anghenion dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ganolog wrth inni ddatblygu ein cwricwlwm a'n trefniadau asesu a fydd yn gwednewid y system.

Er bod y gwaith datblygu yn mynd rhagddo, rydym yn cydnabod bod angen inni ganolbwyntio'n adeiladol ar sut i wreiddio'r dull addysgeg sylfaenol mewn ffordd gyson yn y system, er mwyn sicrhau bod y Cyfnod Sylfaen yn cael ei ddarparu yn effeithiol mewn ysgolion a lleoliadau nas cynhelir.

Fel rhan o'n hymrwymiad i'r Cyfnod Sylfaen, cyhoeddwyd canlyniadau [archwiliad annibynnol](#) yn 2014 ynghyd â chanlyniadau [gwerthusiad annibynnol](#) yn 2016. Roedd yr adroddiadau hyn yn cyflwyno tystiolaeth gadarnhaol bod cysylltiad rhwng gweithredu'r Cyfnod Sylfaen a gwell presenoldeb mewn ysgolion, gwell llythrennedd, gwell rhifedd, a gwelliant cyffredinol yng nghyrhaeddiad yr holl blant. Yn ei dystiolaeth, cytunodd Estyn y gall cyflwyno'r Cyfnod Sylfaen fod yn fanteisiol iawn i ddysgwyr, ac mae'n galonogol fod Estyn yn cydnabod y manteision sy'n gallu deillio o ddull addysgu sydd wedi'i seilio ar brofiad, a hwnnw'n cael ei arwain gan y plentyn.

Mae angen inni ymrwngod ag unrhyw demtasiwn i ddychwelyd at ddulliau addysgu mwy traddodiadol, gan sicrhau – yn enwedig ym Mlynnyddoedd 1 a 2 – bod gan ymarferwyr ddigon o blwc a hyder i helpu ac i gefnogi plant ifanc i ddod yn ddysgwyr annibynnol sy'n teimlo perthynas gryfach â'u haddysg.

Roedd adroddiad diweddar Estyn, [Dysgu gweithredol a thrwy brofiad yn y Cyfnod Sylfaen](#), yn dweud bod 'llawer o ysgolion yn teimlo dan bwysau i baratoi disgyblion yn ffurfiol ar gyfer profion darllen a rhifedd cenedlaethol, sy'n cyfrannu at amrywiadau eang yn arfer y cyfnod sylfaen'. Nid felly y dylai pethau fod. Mae'r profion ar gyfer defnydd diagnostig yn unig, er mwyn i athrawon gael gwybodaeth am sgiliau darllen a rhifedd eu dysgwyr a dealltwriaeth gyffredin o'r cryfderau a'r meysydd y mae angen eu gwella o ran y sgiliau hyn. Ni ddylai'r profion effeithio ar sut y mae'r Cyfnod Sylfaen yn cael ei ddarparu. Mae canllawiau Llywodraeth Cymru yn nodi'n glir na ddylai ysgolion dreulio amser yn 'ymarfer' at y profion. Mae ein negeseuon am y Profion Cenedlaethol ac am gyflwyno'r asesiadau personol newydd yn pwysleisio eu bod i'w defnyddio'n ffurfiannol fel adnodd i gefnogi addysgu a dysgu.

Bydd yr asesiadau personol ar-lein yn cael eu cyflwyno'n raddol dros gyfnod o dair blynedd, gan ddechrau gyda'r prawf Rhifedd Gweithdrefnol ym mlwyddyn academaidd 2018/19. Yn yr asesiadau hyn, bydd lefel yr her yn cael ei haddasu i gyd-fynd â sgiliau'r dysgwr, gan roi profiad asesu wedi'i deilwra. Bydd modd i

ysgolion ddefnyddio'r asesiadau hyn mewn ffordd hyblyg, ar yr adeg sy'n fwyaf addas er mwyn cael gwybodaeth am sgiliau dysgwyr a chynllunio'r camau nesaf ar gyfer dysgu.

Roedd y dystiolaeth a ddaeth i law drwy ein gwaith ymchwil cynharach yn rhoi cryn bwyslais ar yr angen i fod yn fwy cyson wrth roi cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen ar waith. Gan weithio gyda rhanddeiliaid o'r sector a gynhelir a'r sector nas cynhelir, rydym wedi datblygu nifer o feysydd gwaith allweddol er mwyn helpu i wella cysondeb a rhannu arferion rhagorol. Mae'r rhain wedi'u hamlinellu isod:

Proffil y Cyfnod Sylfaen

Wedi'i seilio ar dystiolaeth, datblygwyd a chyhoeddwyd [Proffil y Cyfnod Sylfaen](#) ym mis Medi 2015. Nod y proffil yw helpu i asesu dysgu a datblygu plant drwy gydol y Cyfnod Sylfaen, ac mae'n rhoi asesiad sylfaenol cenedlaethol cyson (ar ddechrau'r flwyddyn dderbyn) sy'n cyd-fynd â deilliannau diwedd y cyfnod ac yn integreiddio â'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd.

Mae'r proffil yn asesu galluoedd a datblygiad plant mewn pedwar Maes Dysgu:

- Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol
- Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu
- Datblygiad Mathemategol, a
- Datblygiad Corfforol.

Drwy ddefnyddio sesiynau arsylwi ac asesiadau ffurfiannol, mae'r proffil yn helpu ymarferwyr i ddarparu cwricwlwm cyfannol sy'n addas i ddatblygiad yr holl blant, a dylai hefyd helpu wrth i ddysgwyr 3 a 4 oed bontio rhwng lleoliadau nas cynhelir a'r ysgol.

Grŵp Arbenigol y Cyfnod Sylfaen

Mae sefydlu Grŵp Arbenigol y Cyfnod Sylfaen, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o randdeiliaid allweddol yn y meysydd academiaidd, gwasanaethau addysg a'r arolygiaethau, wedi ein helpu i fynd ati'n llwyddiannus i ddatblygu cynllun strategol 10-mllynedd ar gyfer y Cyfnod Sylfaen.

Gan weithio gyda'r Grŵp Arbenigol, cyhoeddwyd [Cynllun Gweithredu'r Cyfnod Sylfaen](#) gennym ym mis Tachwedd 2016, a hwnnw'n cyflwyno dull cenedlaethol i wella'r modd y caiff y Cyfnod Sylfaen ei weithredu a'i ddarparu ar sail barhaus. Datblygwyd y cynllun gyda grŵp eang o randdeiliaid, o dan arweiniad y Grŵp Arbenigol, ac mae'n dangos y prif gamau y mae angen inni ganolbwyntio arnynt yn ôl y gwaith ymchwil a wnaed.

Rhwydwaith Rhagoriaeth y Cyfnod Sylfaen

Yn ei drafodaethau ar 14 Mawrth, gofynnodd y Pwyllgor gwestiwn am ddatblygu a rhannu arferion effeithiol yn y Cyfnod Sylfaen, ac am sut y gallwn sicrhau bod yr arferion hyn yn cael eu rhannu a'u hyrwyddo'n genedlaethol. Er mwyn rhoi cefnogaeth a chyfleoedd datblygu proffesiynol i ymarferwyr y Cyfnod Sylfaen, rydym wedi sefydlu Rhwydwaith Rhagoriaeth y Cyfnod Sylfaen, sydd i weithredu ar sail

genedlaethol. Bydd y rhwydwaith, sy'n cael ei gefnogi gan barth y Cyfnod Sylfaen ar ein plattform dysgu, Hwb, yn gymorth i gryfhau'r cysylltiadau rhwng ysgolion, lleoliadau, y trydydd sector, awdurdodau lleol, y consortia rhanbarthol a sefydliadau addysg uwch, gan roi mwy o bwyslais ar ddatblygiad proffesiynol sydd wedi'i seilio ar ymchwil ar gyfer ymarferwyr y Cyfnod Sylfaen ar bob lefel. Bydd hefyd yn rhoi cyfleoedd i gydweithio a rhannu'r arferion gorau.

Parth Rhwydwaith Rhagoriaeth y Cyfnod Sylfaen ar Hwb

Mae'r parth dysgu cymunedol ar-lein newydd ar [Hwb](#) wedi'i sefydlu er mwyn helpu ymarferwyr i rannu gwybodaeth, adnoddau a gwaith ymchwil. Mae gan y parth 20 o astudiaethau achos newydd, gan gynnwys tair ffilm fer sy'n dangos arferion effeithiol yn y Cyfnod Sylfaen. Mae'r astudiaethau achos wedi'u creu ar ôl cydweithio ag ysgolion a lleoliadau ledled Cymru, ac maent yn rhoi sylw i bum maes ymarfer o bwys: datblygiad y plentyn, profiadau amgylcheddol, arweinyddiaeth, addysgeg a'r Gymraeg. Roeddwn yn falch iawn o lansio'r rhwydwaith a'r parth yn Abertawe ar 28 Mawrth. Gyda £1 miliwn o gyllid Llywodraeth Cymru, bydd y rhwydwaith yn cydweithio er mwyn rhannu arbenigedd, profiadau, gwybodaeth a'r arferion gorau, gyda'r nod o wella arferion yn y Cyfnod Sylfaen.

Fel rwyf wedi'i ddweud yn *Cenhadaeth ein cenedl*, rwyf am i Gymru gael ysgolion cryf a chynhwysol sydd wedi ymrwmo i ragoriaeth, tegwch a llesiant, a system sy'n bodoli i helpu ein dysgwyr mwyaf difreintiedig. Mae hyn hefyd yn wir am ein dysgwyr ieuengaf yn y Cyfnod Sylfaen – mewn ysgolion a lleoliadau nas cynhelir – ac roeddwn yn falch iawn o gyhoeddi'n ddiweddar y bydd y Grant Datblygu Disgyblion Blynyddoedd Cynnar yn cynyddu i £700 i bob dysgwr cymwys – cynnydd o £400 ers 2016/17.

Cenhadaeth ein cenedl yw gwella safonau, lleihau'r bwlch mewn cyrhaeddiad, a darparu system addysg sy'n destun balchder a hyder cenedlaethol. Er mwyn cyflawni hyn, mae'n rhaid inni ganolbwyntio ar ein holl ddysgwyr, gan gynnwys y rhai ieuengaf un, ac mae ansawdd yr addysg a ddarparwn i bob un ohonynt yn hanfodol er mwyn inni lwyddo wrth roi cenhadaeth ein cenedl ar waith. Byddwn felly yn parhau i weithio gyda'n rhanddeiliaid er mwyn cryfhau arferion yn y Cyfnod Sylfaen er budd ein holl ddysgwyr wrth iddynt ddilyn eu taith drwy addysg, a'r tu hwnt i hynny.

Yn gywir

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education